

2017-03-03

Socialnämnden

Dnr 2016/400

Redovisning av projektet mat och måltider inom äldreomsorg och funktionshinderområdet

Förslag till beslut

Socialförvaltningens förslag

1. Socialnämnden godkänner avrapporteringen av projektet mat och måltider inom äldreomsorg och funktionshinder och lägger rapporteringen till handlingarna.

Ärendet i korthet

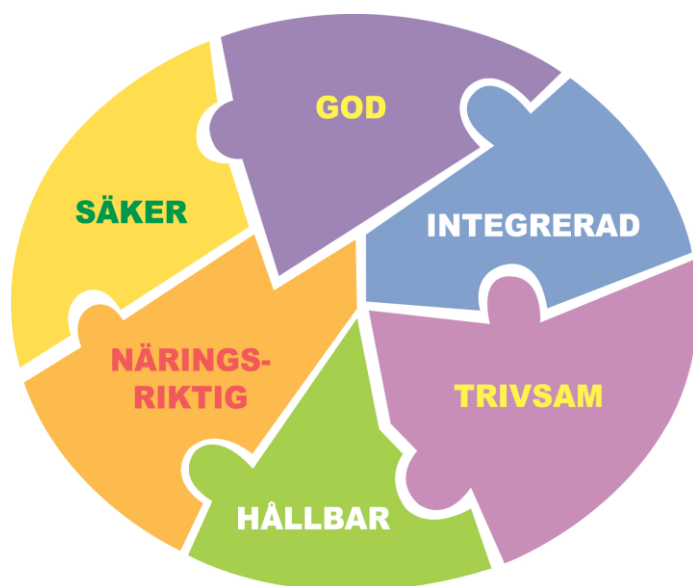
I mål och budget 2015 samt ekonomisk flerårsplan 2016-2018 för Järfälla kommun gavs Socialnämnden i uppdrag att ta fram en handlingsplan förbättrad matkvalitet och mer lokalt lagad mat i äldreomsorgen. I arbetet med att ta fram en handlingsplan för ämnet har den vidgats till att även omfatta funktionshinder. En stor del av arbetet har utförts under år 2015 – 2016, men vissa delar kvarstod till år 2017 och kommer att avslutas genom uppföljningsseminarier under året. I tjänsteskrivelsen sammanfattas de åtgärder som genomförts samt de delar som kommer att avslutas under hösten 2017.

Handlingar

1. Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, 2017-03-03
2. Handlingsplan för mat och måltider inom äldreomsorg och funktionshinder 2015-2016
3. Mat och Måltider inom särskilt boende i Järfälla 2015 – 2016
4. Budget – handlingsplan mat och måltid 2015 – 2016
5. Arbete med matintag, måltidsmiljö och genomförandeplan i Järfälla kommun

Bakgrund och analys

Mat och måltider är ett viktigt område för äldreomsorg och funktionshinder. Hur maten smakar och doftar såväl som dess näringsinnehåll är viktigt, men minst lika viktiga är miljön runt måltiden, dukning, servering, ljus, ljud, bemötande från personal m.m. Allt detta blir en viktig helhet.

I Järfälla finns riktlinjer/tillämpningsanvisningar för socialnämndens måltidsverksamhet som bygger på bland annat Socialstyrelsens föreskrifter.

I handlingsplanen för år 2015-2016 togs ett helhetsgrepp så att en kvalitetssatsning skulle ske inom samtliga områden. De olika områden som berördes var

- Särskilt boende - äldreomsorg
- Hemtjänst – äldreomsorg och funktionshinder
- Restauranger – äldreomsorg och funktionshinder
- Bostad med särskild service – funktionshinder

Alla särskilda boenden får sina måltider lokalt tillagade inom Järfälla kommuns gränser. Ingen mat transporteras långa sträckor utan den hämtas från produktionskök i närområdet eller tillagas på plats i verksamheten.

Restaurangerna genomför brukarundersökningar med gott resultat och uppföljning av verksamheterna sker årligen av kostkonsult. Alla personer med funktionsnedsättningar liksom alla äldre som är beviljade insatsen matlåda och alla som bor på ett särskilt boende för äldre får välja på två rätter.

Handlingsplanen för äldreomsorg har haft fokus på kunskapsspridning till personal samt former för genomförande så att satsningen ska ge effekt i ett långsiktigt perspektiv.

Bland aktiviteterna för särskilt boende finns bland annat följande med i handlingsplanen:

- Skapa rutiner för hur dygnets alla måltider ska genomföras (planering, genomförande och efterarbete) och vem som ansvarar för vad
- Skapa rutiner för omsorgsmåltider (omsorgsmåltid = personalen deltar i måltider med individerna vid matbordet för att erbjuda stöd och hjälp) inklusive främjande av samvaro och samtal och individuellt anpassat måltidsstöd
- Personal ska få utbildning i mat och måltider för äldre samt genomföra måltidsgranskning en gång per termin utifrån fastställd mall.

- Genomförandeplaner ska ha innehålla dokumentation om brukarens behov och önskemål runt måltidsmiljön

För området bostad med särskild service enligt LSS är det lite annorlunda då i stort sett inga gemensamma måltider genomförs och den enskilde planerar och styr sin egen vardag. Genom projektet har de boende fått möjlighet att delta i en studiecirkel och få ett hälsokörkort. Hälsokörkortet har fokus på mat och hälsa, så att man gör bra val i vardagen. Personalen har i sin tur fått utbildning i hur de kan stötta de boende kring detta.

För hemtjänsten har personalen getts utbildning i hur man lagar enklare mat och hur man värmer en matlåda.

De kommunala produktionsköken har köpt in en ganska låg andel av ekologiska livsmedel, detta behöver höjas och finns med som en aktivitet i handlingsplanen. Med en höjning om 5 procent per år kommer verksamheten upp i de mål som föreslås i kommunens miljöplan. En ny livsmedelsupphandling har genomförts och kommer att bidra till att verksamheterna klarar att hålla budget och samtidigt öka andelen ekologiska livsmedel.

De planerade aktiviteterna för år 2015 – 2016 framgår av bilagan ”*Handlingsplan för mat och måltider inom äldreomsorg och funktionshinder 2015-2016*”.

Aktiviteterna som genomförts år 2015 – 2016 framgår av kostkonsultens redogörelse ”*Mat och Måltider inom särskilt boende i Järfälla 2015-2016*”. Aktiviteterna har bestått av en eftermiddagsutbildning om mat och måltider för äldre (nådde cirka 230 personer) samt stöd och utbildning till verksamhetschefer och kostombud för att utveckla skriftliga rutiner för hur dygnets alla måltider ska genomföras, för hur omsorgsmåltiden ska genomföras samt för hur en måltidsgranskning ska genomföras. Därutöver ingick att utbilda och skapa stöd för införandet av de nya rutinerna.

Analys och Överväganden

Handlingsplanen 2015 – 2016 (varav en del genomförs under år 2017) framtagen i samråd med kostkonsulent men även med verksamhetschefer för respektive område. Genomförandet har gjorts med stöd av stöd av dietist och medicine doktor Anja Saletti.

Arbetet kräver ett helhetsgrepp så att alla i arbetslaget arbetar åt samma håll. Under år 2017 kommer uppföljningsseminarier att hållas för att avsluta arbetet. Syftet är att stötta verksamheten att dokumentera de boendes önskningar och behov i genomförandeplanen runt mat och måltider samt att kvalitetssäkra mat-intag för individen och fortsätta arbeta enligt rutinen för måltidsgranskning. Den första delen av 2017 års uppföljningsseminarier gavs i januari – februari 2017. Den avslutande delen kommer att ges under hösten 2017.

Arbetet med hälsokörkort för personer som bor i bostad med särskild service enligt LSS och utbildning och stöd till personalen i dessa verksamheter har genomförts med stöd av cirkelledare från Vuxenskolan. Denna del av handlingsplanen avslutades under år 2016.

Barnkonsekvensanalys

Handlingsplanen berör mat och måltider för äldre. Även de som bor i bostad med särskild service enligt LSS är vuxna. Barn kommer inte att beröras och har därför inte fått möjlighet att uttala sig i frågan.

Ekonomiska konsekvenser

Handlingsplanen för år 2015 – 2017 innebar totalt en kostnad om cirka 500 tkr, en kostnad som finansierats med statliga prestationsmedel för äldreomsorg oh funktionshinder, se bilaga ”*Budget – handlingsplan mat och måltid 2015-2016*”.

Slutsatser

Efter hösten 2017 har hela projektet genomförts, så att de enskilda delarna blir till en helhet. Målet att ta fram en handlingsplan förbättrad matkvalitet och mer lokalt lagad mat i äldreomsorgen från mål och budget kan därigenom anses vara uppfyllt. Socialförvaltningen föreslås därför godkänna avrapporteringen och lägga rapporterna till handlingarna.

Johan Bergman
Socialdirektör

Jenny Wilhelmsson
Avdelningschef Äldre och funktionshinder

Expedieras

Johan Bergman
Stefan Lidsten
Jenny Wilhelmsson
Inger Brandell
Annika Trumstedt